

ЕСТЕТИКА АКВАРЕЛЬНОГО ЖИВОПISУ. ІДЕНТИЧНІСТЬ. ПАМ'ЯТЬ І ДОВКІЛЛЯ

Національний університет «Львівська політехніка»

Вступ

Актуальним завданням у контексті інтеграції України у світовий культурний простір є творення унікального мистецтва, що стає одним із засобів маніфестації української ідентичності і пам'яті; збереження, популяризації та активації її архітектурно-мистецької історичної спадщини. А також є засобом культурної дипломатії.

1. Стан відображення естетичного в акварелі.

Проведений аналіз свідчить, що сьогодні існує величезний масив праць різного рівня, що стосуються теорії та практики акварельного живопису [1-6], проте не створено цілісної картини усвідомлення її цінності та популяризації у суспільстві.

На видавничому ринку представлені різноманітні спеціальні професійні періодичні видання, присвячені сучасній акварельній практиці та репрезентації цього унікального мистецтва. У багатьох країнах світу активно діють професійні об'єднання митців-акварелістів. Колекції провідних музеїв світу містять унікальні акварельні взірці.

Проте у свідомості окремих українських глядачів мистецтва щодо акварельних творів можуть виникати упереджені асоціації щодо легкості їхнього технічного виконання і безтурботності акварельного живопису загалом. Мабуть цьому також сприяють і стереотипні уявлення глядачів творів щодо акварелі загалом і насамперед щодо «недовговічності» матеріалу її підоснови – паперу. Проте кожен професійний художник знає, що це не так. Тому що таке «легке» малярство - це довгий шлях професійного становлення особистості,

творчого пошуку кожного митця та досягнення найвищої професійної майстерності. А відтак більшість художників вибирають інший шлях -полотна і пастозної фарби, шлях свободи, що дає можливість прописати довільну кількість разів. Акварель вимагає єдиного віртуозного шару прозорого шару фарби на папері.

Необхідно активізувати зусилля щодо популяризації естетичного потенціалу акварельних творів і відвести їм належне місце в історії мистецтва, професійній критиці на сучасній мистецькій арені та у навчальному процесі.

Метою дослідження є розкриття особливостей сучасного акварельного малярства у зв'язку з естетикою, пам'яттю та докільям, в умовах розвитку сучасного мистецького середовища.

Важливого оцінити соціо–культурний та інформаційний аспект акварельних творів.

«Живопис акварельними фарбами, переважно на папері, іноді на шовку, слонової кістці тощо» [7],- так трактує термін «акварель» одна із сучасних енциклопедій. Відомо, що зародження цього виду мистецтва відбулось з «найдавніших часів. Нею оздоблювали папіруси у Стародавньому Єгипті... у візантійському мистецтві... - церковні книги». Досконалу спадщина акварельного живопису залишили Стародавній Китаї та Японії [7].

Акт творення - невід'ємний від внутрішнього світу його автора. Іншими словами малярство завжди віддзеркалює внутрішнє творця. Проте не заперечним є той факт, що «рефлексія» творця потребує належної експозиції. Акварельне малярство завжди займало особливе місце у мистецькій палітрі світу.

Найвідоміші світові і вітчизняні художники створили свої унікальні техніки і напрями акварелі, а також національні школи акварелі (у Англії, Німеччинини, Франції, Італії та інших країн) та сформували культурну скарбницю акварельного живопису, як от : Albrecht Dürer, Van Dyck Claude Lorrain, Giovanni Benedetto Castiglione, William Gilpin , William Blake, Thomas Gainsborough, John Robert Cozens, Francis Towne, Michael Angelo

Rooker, William Pars, Thomas Hearne, and John Warwick Smith, Thomas Rowlandson, Rudolph Ackermann, Paul Sandby Thomas Girtin, John Varley, John Sell Cotman, Anthony Copley Fielding, Samuel Palmer, William Havell, and Samuel Prout, Abraham-Louis-Rodolphe Ducros, Frederick Walker, Thomas Collier, Arthur Melville Eugene Delacroix, Henri Matisse. Акварельний живопис набув популярності в США з середини 19 ст. [8].

Так, одне з найпочесніших місць в світовому акварельному мистецтві займає творчий доробок Тараса Григоровича Шевченка [9] (рис. 1, 2).

Рис. 1. Акварель Т.Шевченка

Рис. 2. Акварель Т.Шевченка

Власне це мистецтво є прикладом соціо – культурного та інформаційного аспекту акварелі, прикладом взаємодії митця та доквілля; унікальним свідченням як геніальної майстерності творця, так і документом епохи та творенням української ідентичності. Унікальну спадщину залишила Олена Кульчицька [10].

2. Естетичне сприйняття доквілля і акварельне малярство.

Відомі «психофізичні, емоційні, раціональні рівні сприйняття глядачем [12, с.65]. «Сприймати – значить відбирати», узагальнював А. Моль [11; 3]. Не заперечним є те, що одним із важливих факторів є естетичний [13; 24, с. 56].

Так, професор і д-р. мистецтвознавства Ольга Тарасенко у статті «Антологія акварелі» зазначає :«...На відміну від олійного живопису в акварелі відсутня матеріальність речовини, з якої створено твір. За своєю природою вона орієнтована на втілення тонкого плану буття» [15; 25].

Акварель є ще одним із найбільш недооцінених видів візуального мистецтва, що поступово займає гідне місце на світовій сучасній мистецькій арені. Наприклад, ще за місяць до проведення найбільшої у світі виставки мистецтва - Art expo New York – 2017, організатори опублікували на сайті та у соціальних мережах як передогляд до виставки акварельну роботу Ярини Юрик «Elevation» (рис.3-4) [16 -17].

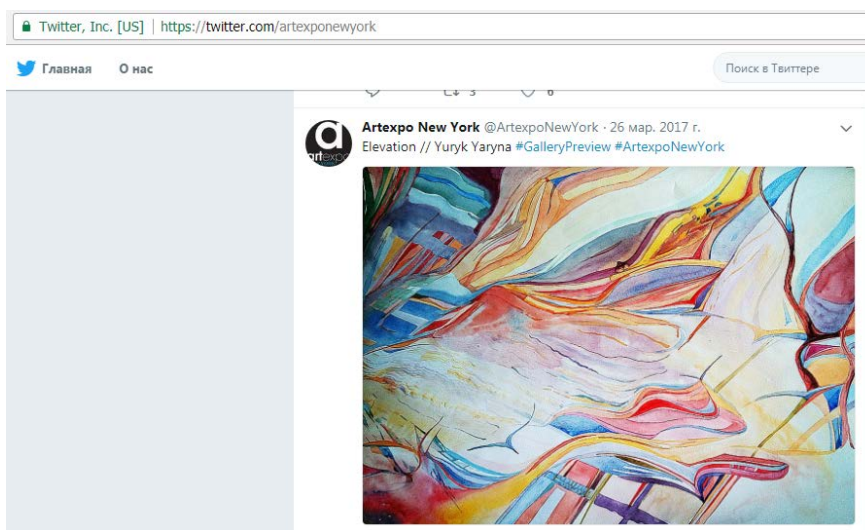

Рис. 3. Юрик Ярина «Elevation»

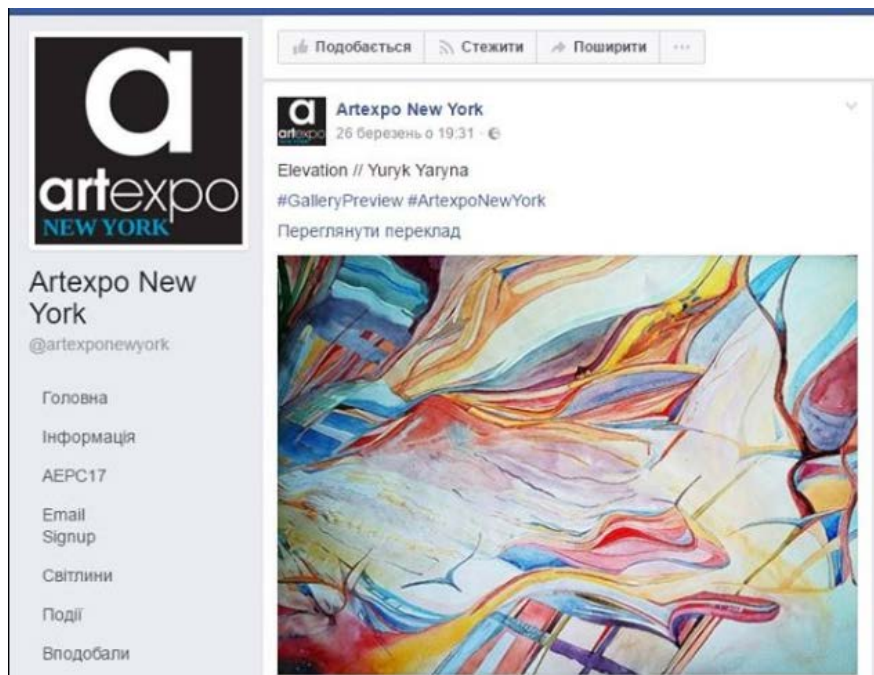

Рис. 4. Юрик Ярина «Elevation»

Іншим прикладом є найбільша у світі виставка акварелі - 50-тий ювілейний Салон дизайну і акварелі, що відбувся у Національному музеї Гранд Пале в Парижі, у межах Art Capital (лютий 2018 р.), де були представлені роботи Ярини Юрик [18].

Автор звертається до проблеми «ідентичності» та «пам'яті», які досліджує як науковець [19-24]. «Місця пам'яті» одна з наймасштабніших мистецьких серій у творчості автора [17].

3. Акварельний малярство і «навчання».

Акварельний живопис, як правило, є основою опанування художньої майстерності студентів навчальних закладів України за спеціальністю «Архітектура», «Образотворче мистецтво» і «Дизайн», де студенти отримують класичну академічну підготовку.

Постійне творче самовдосконалення і додаткова самоосвіта сприяють становленню творчої особистості. Каталізаторами і засобами переходу на новий професійний рівень є участь у групових виставках акварелі, але насамперед конкурсах.

І власне особистий приклад педагога-творця є важливим засобом активізації студентської творчості. Ключовим аспектом власної методики викладання акварельного живопису є розвиток креативного мислення студентів. Відтак окрім досконалого набуття майстерності є навчання спрямоване на саморозвиток та самопізнання. Для учнів моєї школи я застосовую інноваційні курси і методи навчання та розвитку творчої особистості. Сучасний педагог насамперед своїм особистим прикладом має надихати своїх учнів до професійного самовдосконалення та творчого пошуку.

Висновки:

Матеріальна історична культурна спадщина України є носієм багатокультурної пам'яті. Водночас сучасне мистецтво, з кожною прийдешньою хвилиною після створення художником, уже належить до царини пам'яті та стає потужним історичним документом.

Творчість митця не залежно від мистецького напрямку, техніки, приналежності до мистецької школи, рівня освіти, творчої доктрини, є переосмисленням та відображенням сьогодення та репродукуванням із царини свідомого і підсвідомого .

Саме акварельний живопис є елітним видом образотворчого мистецтва, що потребує від творця найвищого розвитку професійної майстерності, інноваційності, колористичного відчуття, високої духовності і внутрішньої чистоти душі, що даватиме можливість транслювати у світ загальнолюдські і вічні закони добра.

Література:

1. Хоффманн Т. Как понять акварель. – М.: Бестселлер. 2016, - 208 с.
2. Ревякин П. П. Техника акварельной живописи. - М.: Манн, Иванов и Фербер. 2015, - 248 с.

3. Стерхов К. Мастера акварели. Беседы с акварелистами. От Востока к Западу – М.: "Мастера акварели". 2015, - 144 с.

3. Стерхов К. Мастера акварели. Беседы с акварелистами. По обе стороны от Великой Стены. – М.: "Мастера акварели". 2017, - 128 с.

4. Забродина Ю. М. Альбом "Акварель и рисунок второй половины IX-XX века в собрании Третьяковской галереи

5. Blockley A. Watercolour Textures. 2017 - Collins Artist's Studio – 2017.

6. Engle N. How to Make a Watercolor Paint Itself: Experimental Techniques for Achieving Realistic Effects Paperback - 2017

7. Афанасьев В. А. Акварель // Энциклопедія сучасної України / Національна академія наук України, Наукове товариство імені Шевченка, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. — Ред. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський та ін.. — К. : [б. в.], 2001. — Т. 1: А. — 825 с. — С. 294—295. Режим доступу до статті: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=43434

8. Watercolor painting. Режим доступу до статті: http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Watercolor_painting

- Назва з екрану.

9. Акварелі. Національний музей Тараса Шевченка : сайт музею. Режим доступу до статті: <http://www.museumshvchenko.org.ua/element.php?id=108/>- Назва з екрану.

10. Унікальні роботи Олени Кульчицької вперше за 50 років показали у Львові. Режим доступу до статті: <http://photo-lviv.in.ua/unikalni-roboty-oleny-kulchytskoji-vpershe-za-50-rokiv-pokazaly-u-lvovi/>

11. Моль А. Теория информации и эстетическое восприятие» / Авраам Моль – М.: «МИР» МОСКВА 1966. – 355 с.

12. Яргина З. Эстетика города / З.Н. Яргина. — М. : Стройиздат, 1991.— 366 с.

13. Мукаржовский Ян. Исследования по эстетике и теории искусства. М., Искусство, 1994.
14. Штейнбах Х. Психология жизненного пространства / Х.Э. Штейнбах, В.И. Еленский. — СПб : Речь, 2004. — 239 с.
15. Море акварелі. Перша всеукраїнська та міжнародна виставка акварелі. Одеса, 2016: каталог I упоряд.: А. Горбенко, Г. Кравченко та ін.; авт. вступ. ст.: А. Горбенко, В. Кудлач, О. Тарасенко; НСХУ.- Дрогобич: Коло, 2016.- 172 с.
16. Режим доступу: https://www.facebook.com/?ref=tn_tnmn
17. Горобець Х. У Нью-Йорку оцінили акварелі української художниці – Урядовий кур'єр – Режим доступу до статті: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/у-nyu-jorku-ocinili-akvareli-ukrayinskoji-hudozhni/>
18. Стас О. «Духовна досконалість та унікальний колорит» - «День» - 2017-№227-228 (2017). Режим доступу до статті: <https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/duhovna-doskonalist-ta-unikalnyy-koloryt>
19. Yaryna Yuryk What does geritage change? Режим доступу: <https://sites.grenadine.co/sites/patrimoine/fr/ACHS2016/participants/852>.
20. Юрик Я. М. Пам'ять у міському середовищі/ Я. М. Юрик // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2015. - № 836. – С. 64 - 71.
21. Yuryk Ya. M. Developing and preservation of memory in the architectural environment of the cities / Ya. M. Yuryk // Architectural Studies –Архітектурні дослідження– 2015. - № 2, Vol. 2. – P. 93-97.- References 13
22. Yuryk Ya. M., Esthetics and ethics of the development of the architectural environment of a city ,” in SWorld Journal, Issue j116 (10), Vol.04 (Scientific world, Ivanovo, 2016) – URL: <http://www.sworldjournal.com/e-journal/J11604.pdf> (date:.10.05.16) - page 3-6.
23. Древаль И.В., Варламов А.А., Юрик Я.М. Научные ответы на вызовы современности: архитектура и строительство.: монография/ Розділ 6. Эстетика архитектурного средовища міста в умовах його сталого розвитку – Одесса: «Куприенко СВ», 2016. – 143 с.

24. Афанасьев А.И. Юрик Я.М. и др. Инновационные подходы к развитию литературы, лингвистики, культуры, искусства и философии.: монография/ Роздел 4. Отображение памяти в архитектурной среде города – Одесса: «Куприенко СВ», 2015. – 129 с.

24. Юрик Я. М. Фотографіка: навчальний посібник – Львів: Сполом, 2013. – 176 с.

25. Юрик Я. М. Дизайн святкового пакування – Львів: 2013. – 76 с.

26. Yuryk Ya. Created with watercolor painting – Lviv- 2014- 75 p.

ЗМІСТ

Вступ

1. Стан відображення естетичного в акварелі.
2. Естетичне сприйняття довкілля і акварельне малярство.
3. Акварельний малярство і «навчання».

Висновки